

**WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA
ZAWODOWEGO**

Zespołu Szkół w Budach Głogowskich

Spis treści:

I. Podstawowe przepisy prawa dotyczące doradztwa zawodowego

II. Wstęp (założenia)

III. Podstawowe pojęcia z zakresu doradztwa zawodowego

IV. Cele Wewnętrzzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

V. Adresaci Wewnętrzzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

VI. Funkcjonowanie Wewnętrzzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

VII. Treści i czas realizacji

VIII. Formy, metody i techniki pracy doradczej

IX. Efekty działalności

X. Monitoring i ewaluacja

I. Podstawowe przepisy prawa dotyczące doradztwa zawodowego

- regulujące kwestie udzielania pomocy w wyborze zawodu, kierunku kształcenia oraz wprowadzające doradztwo zawodowe do szkół:

- Memorandum dotyczące kształcenia ustawicznego, uchwalone przez Komisję Europejską w 2000 r. jako jedno z 6 głównych założeń wymienia zalecenie dotyczące profesjonalnej pomocy doradczej dla uczniów w zakresie planowania kariery zawodowej. Zdecydowana większość państw Unii Europejskiej już od dawna stosuje to zalecenie w praktyce;
- Rezolucja Rady Unii Europejskiej z 18 Maja 2004 - 9286/04 jest to najważniejszy do tej pory dokument wydany przez Unię Europejską dotyczący poradnictwa zawodowego. „Wszyscy obywatele Europy powinni mieć dostęp do usług związanych z poradnictwem, informacją zawodową i planowaniem kariery na każdym etapie swojego życia”;
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. z 2017 r. poz. 703);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2017 poz. 1591 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej (Dz.U. z 2013 r. poz.532);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2017 poz.1643);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno -pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz.U. 2013 r. poz.199 ze zm.).

II. Wstęp (założenia)

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w szkole obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru dalszej drogi kształcenia. System ten określa rolę i zadania osób odpowiedzialnych w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty, metody pracy. WSDZ jest częścią planu wychowawczego szkoły i jest włączony do Statutu szkoły. Adresatami projektu są uczniowie, ich rodzice, nauczyciele i instytucje wspomagające proces doradczy. Dobrze przygotowany uczeń do podjęcia decyzji edukacyjnej i zawodowej to taki, który wie jakie ma zainteresowania i predyspozycje, potrafi dokonać samooceny, zna swoją wartość, ma plany na przyszłość.

W sytuacji wciąż dużego bezrobocia w Polsce, pomoc doradców zawodowych lub innych osób zajmujących się poradnictwem powinna być dostępna na każdym etapie kształcenia i życia człowieka. Obserwując zachodzące zmiany na gruncie naszego państwa zakładamy, że młody człowiek może być zmuszony zmieniać zawód, na pewno będzie uzupełniał kwalifikacje oraz poszukiwał pracy. Ciągłe podnoszenie kwalifikacji i ich zmiana, stają się czynnikami na trwale wpisanymi w życiorys zawodowy praktycznie wszystkich pracowników. Stąd też ważnym elementem modernizacji systemu edukacji, w tym głównie systemu edukacji zawodowej, staje się wyposażenie uczniów w umiejętności przede wszystkim przydatne w podejmowaniu racjonalnych decyzji dotyczących wyboru zawodu, które z kolei rzutować będą na dalszy przebieg kariery zawodowej młodego człowieka. Oznacza to konieczność stworzenia takiego systemu doradztwa zawodowego, który zapewni uczniom nie tylko poznanie możliwości zdobycia zawodów oferowanych przez szkoły oraz wymagań, jakie stawiają one kandydatom, ale umożliwi także rozwijanie świadomości własnych uzdolnień, posiadanych umiejętności, predyspozycji, cech osobowościowych, kwalifikacji i zainteresowań w aspekcie życzeniowym i rzeczywistym.

Opracowany WSDZ na rok szkolny 2018/2019 usprawni pracę szkoły i przepływ informacji doradczej.

III. Podstawowe pojęcia z zakresu doradztwa zawodowego

Poradnictwo zawodowe

Długofalowe i wieloetapowe działania wychowawcze, towarzyszące jednostce w trakcie jej rozwoju zawodowego. Obejmuje ono udzielanie pomocy uczniom i dorosłym w planowaniu, tworzeniu i rozwoju kariery zawodowej, przynoszącej jednostce satysfakcję i zawodowy sukces. (Ogólne zasady funkcjonowania poradnictwa zawodowego w systemie urzędów pracy).

Orientacja zawodowa

Działania wychowawcze szkoły, rodziców, i innych osób, grup i instytucji - mające na celu przygotowanie młodzieży do planowania kariery zawodowej, których ważnym elementem jest podejmowanie kolejnych decyzji wyboru zawodu i szkoły. (K. Lelińska)

Doradztwo zawodowe

Świadczenie pomocy w dokonywaniu kolejnych decyzji wyboru zawodu lub pracy w formie indywidualnej porady zawodowej, poprzez analizę pola problemowego jednostki i udzielenie jej informacji zawodowych, podawanie wskazówek, sugestii oraz instrukcji. (K. Lelińska)

Doradca zawodowy

Osoba udzielająca pomocy, w formie grupowych i indywidualnych porad zawodowych, młodzieży i osobom dorosłym w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia, uwzględniając ich możliwości psychofizyczne i sytuację życiową a także potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego, współpracując z rodzicami i nauczycielami w procesie orientacji zawodowej uczniów oraz wykorzystując w tym celu wiedzę o zawodach, znajomość psychologicznych i pedagogicznych technik, diagnozę rynku pracy oraz techniczne środki przekazywania informacji zawodowej (Klasyfikacja Zawodów i Specjalności)

Informacja zawodowa

Zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania kolejnych decyzji zawodowych oraz związanych z zatrudnieniem. Zakres treści, metod i kanały przekazywanych informacji są

dostosowane do etapu rozwoju zawodowego jednostki oraz rodzajów podejmowanych decyzji
(K. Lelińska)

Zawód

Wewnętrznie spójny system czynności wymagający określonych kwalifikacji, wykonywanych w uregulowany sposób i systematycznie, stanowiący podstawę utrzymania i zapewniający pozycję w społeczeństwie.(por.: J. Szczepański: Czynniki kształtujące zawód i strukturę zawodową.

IV. Cele Wewnętrzny Systemu Doradztwa Zawodowego

CEL OGÓLNY:

- Przygotowanie ucznia do dalszego kształcenia; wyboru kierunku edukacji.
- Przygotowanie do roli pracownika, pracodawcy na aktualnym rynku pracy.
- Pomoc w dokonywaniu trafnych wyborów zawodowych i podejmowaniu prowadzących do nich ścieżek edukacyjnych.

CELE SZCZEGÓŁOWE

UCZEŃ:

- Poznaje własne predyspozycje zawodowe.
- Rozwija umiejętności, kompetencje przydatne do efektywnego funkcjonowania na dynamicznym rynku pracy w roli pracownika i pracodawcy.
- Potrafi określić mocne i słabe strony, umiejętności, kompetencje i zainteresowania.
- Wzmacnia poczucie własnej wartości.
- Rozwija swoją mocne strony, umiejętności, kompetencje i zainteresowania, pracuje nad słabymi stronami.
- Zna czynniki trafnego wyboru szkoły i zawodu.
- Zna system kształcenia, ofertę szkół ponadpodstawowych.
- Potrafi podejmować trafne decyzje i dokonywać słusznych wyborów.
- Potrafi planować własną ścieżkę edukacyjno-zawodową.
- Poszerza wiedzę z zakresu zawodów przyszłości na rynku krajowym i unijnym, zna ścieżki edukacyjne prowadzące do zawodów, którymi jest zainteresowany.

RODZICE:

- Są przygotowani do roli „doradców”.
- Znają ofertę edukacyjną.
- Wiedzą, gdzie szukać pomocy dla swoich dzieci.
- Znają czynniki wyboru szkoły i zawodu.

NAUCZYCIELE:

- Potrafią diagnozować potrzeby uczniów.
- Rozwijają talenty, zainteresowania uczniów.

- Wspierają młodzież i rodziców w wyborze kierunku kształcenia i zawodu.

V. Adresaci Wewnętrzшкольного Systemu Doradztwa Zawodowego

Głównymi adresatami Wewnętrzшкольного Systemu Doradztwa Zawodowego są uczniowie Zespołu Szkół w Budach Głogowskich (z naciskiem na uczniów klas VII-VIII).

Adresatami Wewnętrzшкольного Systemu Doradztwa Zawodowego są także rodzice i nauczyciele. Są oni włączeni w realizację zadań WSDZ. Szanse uzyskania rzeczywistych efektów i realizacji założonych celów są możliwe do osiągnięcia tylko w wyniku zaangażowania najbliższych środowisk ucznia tj. jego rodziców i nauczycieli (rada pedagogiczna). Ustalony wspólny plan działań pozwoli na podniesienie poziomu przystosowania danego ucznia w sytuacji pracy na miarę jego możliwości.

VI. Funkcjonowanie Wewnętrzшкольного Systemu Doradztwa Zawodowego

Za realizację WSDZ odpowiada Dyrektor szkoły, doradca zawodowy, pedagog, szkolny, nauczyciele przedmiotowi, wychowawcy i inne osoby wspomagające działania doradcze. Wspólne planowanie działań systemowych przez specjalistów i nauczycieli, pozwoli podzielić się poszczególnymi zadaniami adekwatnie do posiadanej przez nich wiedzy, doświadczeń, kompetencji w obszarze wychowania, przedsiębiorczości, doradztwa i orientacji zawodowej.

VII. Treści i czas realizacji programu

Treści z zakresu doradztwa zawodowego będą realizowane w ciągu roku szkolnego na lekcjach z doradcą zawodowym (10h/ rok szkolny w klasach VII-VIII), w ramach godziny wychowawczej w trakcie zajęć pozalekcyjnych oraz poza szkołą poprzez udział uczniów w wyjściach i wycieczkach, w spotkaniach i imprezach edukacyjnych związanych z wyborem szkoły i poznawaniem zawodów.

Treści programowe doradztwa zawodowego powinny dotyczyć 4 obszarów:

1. Poznanie własnych zasobów m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.
2. Poznanie świata zawodów i rynku pracy, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.
3. Poznanie rynku edukacyjnego i uświadomienie potrzeby uczenia się przez całe życie, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.
4. Planowania własnego rozwoju i podejmowania decyzji edukacyjno-zawodowych, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całościowego poradnictwa kariery.

VIII. Formy, metody i techniki pracy doradczej

Formy pracy adresowane do uczniów:

- badanie (diagnoza) zapotrzebowania na działania doradcze prowadzone w szkole (wywiad, kwestionariusz ankiety);
- zajęcia grupowe służące rozbudzeniu świadomości konieczności planowania własnego rozwoju i kariery zawodowej, umożliwiające poznanie siebie i swoich predyspozycji zawodowych;
- warsztaty doskonalące umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej i współdziałania w grupie, radzenie sobie ze stresem;
- udostępnianie informacji o zawodach, szkołach;
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów;
- prowadzenie kółek zainteresowań dla uczniów;
- udzielanie indywidualnych porad uczniom.

Metody w poradnictwie grupowym najczęściej stosowane w pracy doradczej to:

- aktywizujące problemowe - burza mózgów, dyskusja;
- metoda dramy - inscenizacje i odgrywanie ról;
- metody testowe (kwestionariusze, ankiety, testy);
- metody audiowizualne - filmy edukacyjne, zasoby Internetu i programy multimedialne, prezentacje multimedialne;
- treningi umiejętności społecznych, mini wykłady, pogadanki;
- techniki plastyczne, wzmacniające myślenie krytyczne oraz strategiczne (np. analizę SWOT), kwestionariusze, wywiady, gry i zabawy.

IX. Efekty działalności

- Kształtowanie aktywności zawodowej uczniów.
- Pomoc rodzinie w kształtowaniu określonych postaw i zachowań związanych z planowaniem kariery zawodowej ich dzieci.
- Dostęp do informacji zawodowej dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców.
- Świadome, trafniejsze decyzje edukacyjne i zawodowe.
- Mniej niepowodzeń szkolnych, zniechęcenia, porzucania szkoły a potem pracy, jako konsekwencji niewłaściwych wyborów.

X. Monitoring i ewaluacja

Realizacja Wewnętrzny Systemu Doradztwa Zawodowego powinna opierać się na stałym monitorowaniu, ewaluacji i kontroli podjętych działań. Kontrola powinna być dokonywana w celu usprawnienia i ulepszenia realizowanych zadań lub wytyczenia nowych form pracy. Wykorzystana zostanie do tego technika wywiadu i obserwacji a także śledzenie losów absolwentów. Ewaluacja pozwala zaobserwować dynamikę procesu i rodzące się nowe potrzeby czy niezaplanowane rezultaty. Dzięki ewaluacji można dokonywać aktualizacji działań doradczych, odkrywać aktualne potrzeby i oczekiwania - co pozwala na długoterminowe planowanie działań.